

Přímo naopak. Jako by té pravdě, na niž se zahleděly její smutné oči, bylo možno čelit pouze vypjatou pozorností, pouze nejpřesnějším zachováváním formy. A v tom bezúhonném taktu, v té loajalitě k formě je celé moře smutku a těžce překonaného utrpení.

A přece jen, ač zlomena formou, vyšla z něj Bianka vítězně. Ale jakou obětí vykoupila tento triumf!

Když jde – štíhlá a rovná – není jasné, čím pýchu nosí s prostotou v nehledaném rytmu své chůze, zda svoji vlastní přemoženou hrdost, anebo triumf zásad, jimž podlehla.

Zato když se podívá prostým, smutným vzhlednutím – ví náhle všechno. Mládí ji neuchránilo před uhádnutím nejskrytějších věcí. Její tichá mírnost je zkonejšení po dlouhých dnech pláče a vzlyků. Proto jsou její oči podkrouženy a skrývají vlhký, horký žár i tu nikterak marnotratnou cílevědomost pohledů, která se nikdy nechýbí.

XXI

Bianka, kouzelná Bianka je pro mne hádankou. Studuji ji s tvrdošíjností, s urputností – i zoufalstvím – podle zásobníku známek. Jak to? Cožpak zásobník známek pojednává i o psychologii? Naivní otázka! Zásobník známek je univerzální kniha, je to kompendium veškerých vědomostí o člověčenstvu. Samozřejmě v narážkách, zmínkách, nedokončených slovech. Člověk musí mít jistou schopnost domýšlet si, jistou smělost srdce, jistou vzletnost,

aby našel osnovu, tu ohnivou stopu, ten blesk probíhající po stránkách knihy.

Jen jediné věci je nutno se vystříhat: úzkoprsé malichernosti, pedantství, tupé doslovnosti. Všecky věci jsou navzájem spojeny, všecky niti vedou k jednomu klubku. Všimli jste si, že mezi linkami některých knih proletují hejna vlaštovek, celé řádky chvějivých, špičatých vlaštovek? Je třeba číst z letu těch ptáků . . .

Ale vracím se k Biance. Jak dojemně krásné jsou její pohyby. Každý z nich je učiněn s rozvahou, po staletí určen, s rezignací vykonán, jako by předem znala celý průběh a neodvratnou následnost svých životních příběhů. Stává se, že se jí chci na něco pohledem zeptat, v myšlenkách o něco poprosit – když sedím naproti ní v aleji v parku – a pokouším se zformulovat svou otázku či prosbu. Ale než se mi to podařilo, ona už odpověděla. Odpověděla smutně jediným hlubokým, obsažným pohledem.

Proč mívá sklopenou hlavu? Na co se upírají její oči s pozorností, se zamyšlením? Je tak bezedně smutné dno jejího údělu? A přece jen přese všechno – cožpak nenese tuto rezignaci důstojně, s hrdostí, jako by to mělo být právě tak a ne jinak, jako by ji toto vědomí, jež ji zbavuje radosti, obdařovalo zato jakousi nedotknutelností, jakousi vyšší svobodou, nalezenou na dně dobrovolné poslušnosti? To dodává její pokoře půvab triumfu a vítězí nad ní.

Sedí proti mně na lavičce vedle vychovatelky, obě čtou. Její bílé šaty – nikdy jsem ji neviděl v jiné barvě – leží na lavičce jako rozevřený květ. Štíhlé nohy do sněda opálené jsou přeloženy s nevýslovným půvabem jedna přes druhou. Dotyk jejího těla musí až bolet soustředěnou posvátností spojení.